

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobkyně: A. Z., narozená X,
 bytem X,
proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
 sídlem Křížová 1292/25, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalované č. j. Xa ze dne 3. 7. 2025,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Řízení před správním orgánem

1. Žalobkyně opakovaně žádala o přiznání invalidního důchodu. Její žádosti byly zamítny s tím, že podle § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, nezískala

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

potřebnou dobu pojištění, tedy nesplnila jednu z kumulativních podmínek pro přiznání invalidního důchodu. Žalobkyně dne 11. 11. 2024 znovu požádala o přiznání invalidního důchodu. Žalovaná rozhodnutím č. j. Xb ze dne 16. 4. 2025 opětovně žádost žalobkyně zamítla, neboť žalobkyně v rozhodném období nezískala potřebnou dobu pojištění. Druhou podmínku žalobkyně splnila, podle posudku lékaře Institutu posuzování zdravotního stavu byla žalobkyně od 5. 3. 2009 částečně invalidní. Od 1. 1. 2010 s již jednalo o invaliditu prvního stupně (míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně činila 45 %).

2. Žalobkyně proti tomuto závěru brojila námitkami. Namítla, že její zdravotní problémy trvají již od roku 1981. Není schopna výkonu výdělečné činnosti. Měla rovněž za to, že potřebnou dobu pojištění získala. Žalovaná námitky zamítla. V řízení o nich nechala vypracovat posudek lékařem Institutu posuzování zdravotního stavu, z něhož vyplynulo, že hlavní příčina nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně spadá pod kapitolu VI (Postižení nervové soustavy), položku 4b (Epilepsie; forma částečně kompenzovaná, zpravidla déle než jeden měsíc bez záchvatů, několik záchvatů během roku ale ne více jak 12 záchvatů do roka, přítomnost lehkého organického postižení mozku různé etiologie, bez neurologického deficitu a bez jiné duševní poruchy, některé denní aktivity omezeny). Pro míru poklesu pracovní schopnosti u tohoto postižení vyhláška o posuzování invalidity stanovuje rozmezí 25–40 %. Posudková komise zvolila dolní hranici rozmezí. Míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně tedy od 3. 2. 2025 činí 25 %, což neodpovídá invaliditě žádného stupně. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění invaliditu podmiňuje pokles pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Datum zániku invalidity posudkový lékař stanovil ke dni jednání posudkového lékaře v prvním stupni. Žalobkyně nesplnila ani jednu z podmínek pro vznik nároku na invalidní důchod. Žalovaná tudíž námitky zamítla a své předchozí rozhodnutí potvrdila.

II. Řízení před soudem

3. Proti rozhodnutí žalované o námitkách žalobkyně brojila žalobou. Měla za to, že její zdravotní stav odpovídá invaliditě druhého stupně. Krajský soud v Plzni i žalovaná opakovaně pochybili. Její invalidita vznikla již v roce 1981, tudíž potřebnou dobu pojištění splnila.
4. Žalovaná s žalobou nesouhlasila, ve vyjádření shrnula závěry správního řízení. Žalobkyně nesplnila potřebnou dobu pojištění, nebylo možné její žádosti o invalidní důchod vyhovět. Na tomto závěru nemohl nic změnit žalobkyní namítaný dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, pro který nemohla najít práci.

III. Posouzení věci

5. Napadený výrok rozhodnutí žalované krajský soud přezkoumal podle § 75 odst. 2 soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
6. Soud předně uvádí, že se jedná již o několikátou žalobu žalobkyně brojící proti rozhodnutí o zamítnutí její žádosti o invalidní důchod (viz rozsudky KS v Plzni č. j. 16 Ad 52/2019-58 ze dne 27. 8. 2020, č. j. 16 Ad 32/2021-73 ze dne 27. 4. 2022, č. j. 17 Ad 11/2023-68 ze dne 12. 12. 2023, rozsudek NSS č. j. 2 Ads 338/2020-40 ze dne 15. 9. 2022, usnesení NSS č. j. 2 Ads 138/2022-44 ze dne 27. 4. 2023 a č. j. 3 Ads 4/2024-41 ze dne 20. 2. 2025). Žalobkyni bylo opakovaně žalovanou i správními soudy sděleno, že ke vzniku nároku na invalidní

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

důchod, musí splňovat **potřebnou dobu pojištění a být shledána invalidní**.

7. Žalobkyně v minulosti nesplňovala podmínku potřebné doby pojištění, což v nynějším řízení ani konkrétně nezpochybnila. Oproti předchozím řízením došlo ke změně v tom, že posudkový lékař Institutu posuzování zdravotního stavu dospěl v posudku vypracovaném pro řízení o námitkách k závěru, že pracovní schopnosti žalobkyně od 3. 2. 2025 poklesly o 25 %, a tudíž žalobkyně již není ani invalidní.

Obecná východiska

8. Předmětem řízení bylo posouzení nároku žalobkyně na invalidní důchod, tedy na dávku podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem. Podle § 38 zákona o důchodovém pojištění platí, že pojištěnec má nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku (písm. a), nebo invalidním následkem pracovního úrazu (písm. b).
9. Podle § 39 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění platí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 % (odst. 1). O invaliditu prvního stupně se jedná, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 % [odst. 2 písm. a)]. O invaliditu druhého stupně se jedná, jestliže jeho pracovní schopnost poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 % [odst. 2 písm. b)]. O invaliditu třetího stupně se jedná, jestliže jeho pracovní schopnost poklesla nejméně o 70 % [odst. 2 písm. c)].
10. V přezkumném řízení soudním jsou k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě ze zákona povolány Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (§ 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). V soudní praxi je důkaz posudkem posudkové komise chápán jako případ předepsaného důkazu (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Ads 58/2003-75 ze dne 4. 12. 2003, č. 133/2004 Sb. NSS). Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 61/2010-63 ze dne 11. 11. 2010, č. 2240/2011 Sb. NSS).

Podmínky nároku na invalidní důchod

11. V nyní posuzované věci není sporu o tom, že žalobkyně zatím nedosáhla věku 65 let, neboť je narozena v roce 1962. Sporné však zůstává, zda je invalidní a zda získala potřebnou dobu pojištění.
12. K tomu žalobkyně pouze uvedla, že doba byla stanovena nesprávně, protože žalobkyně je invalidní již od roku 1981. Nic bližšího neuvedla. Datum vzniku invalidity přitom bylo dříve opakovaně řešeno s tím, že invalidita žalobkyně vznikla dne 5. 3. 2009.

Invalidita žalobkyně

13. Napadené rozhodnutí vychází z posudku posudkového lékaře ze dne 27. 6. 2025, dle něhož pracovní schopnosti žalobkyně od 3. 2. 2025 poklesly o 25 % mimo jiné z důvodu adaptace na zdravotní stav. Oproti tomu dle prvostupňového rozhodnutí míra poklesu pracovní schopnosti žalobkyně činila 45 %, což odpovídalo invaliditě prvního stupně. **Oba tyto**

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

posudky vycházely z toho, že invalidita žalobkyně vznikla dne 5. 3. 2009.

14. Protože toto datum nebylo v řízení o žalobě *prima facie* nijak zpochybněno, soud výjimečně ani nežádal posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí.
15. Napadené rozhodnutí je totiž založeno na dvou samostatných důvodech: absenci invalidity a absenci potřebných dob pojištění. Případné zjištění o tom, že žalobkyně je (od 3. 2. 2025) nadále invalidní, by nic nezměnilo na závěru o absenci dob pojištění. Rozhodnutí žalovaného by tak zjevně obstálo i přes případnou změnu zjištění o invaliditě. Teprve pokud by posudek posudkové komise mohl přinést jiná zjištění o datu vzniku invalidity, mělo by smysl takový posudek vyžádat. Změna data invalidity by totiž potenciálně mohla ovlivnit i výpočet potřebných dob pojištění.
16. Žalobkyně však neuvedla žádné důkazy pro své obecné tvrzení, že její invalidita vznikla již v roce 1981. To znamená, že jen opakuje tvrzení, které před soudy uplatnila již mnohokrát (a před žalovanou ještě výrazně vícekrát cca od roku 1992). Tímto tvrzením se soud zabýval v předcházejících řízeních sp. zn. 16 Ad 32/2021 a 17 Ad 11/2023; posudková komise však vždy dospěla ke stejnému závěru, že invalidita žalobkyně vznikla ke dni 5. 3. 2009.
17. Za toho skutkového a procesního stavu i trvající absence konkrétních tvrzení a důkazů nelze očekávat, že by doplněním dokazování mohlo dojít ke změně data vzniku invalidity žalobkyně.
18. Vyžádání posudku posudkové komise jen „pro jistotu“ nebo jen pro účely zjištění aktuálního stavu žalobkyně by proto bylo nevhodné. Ve svém důsledku by vedlo jen k většímu zatížení posudkové komise (na úkor jiných věcí, kde je její posudek nezbytný) a zároveň k protahování zbytečného soudního sporu, který žalobkyně zahájila bez reálné šance na úspěch.
19. Nejvyšší správní soud ostatně ve věci žalobkyně konstatoval, že výše uvedené okolnosti odůvodňují nadbytečnost doplňujícího či srovnávacího posudku: „*nebyly stěžovatelkou předestřeny žádné nové skutečnosti, které by již v minulosti nebyly předmětem opakovaného posouzení příslušných posudkových orgánů, proto krajský soud neměl důvod k tomu, aby dokazování k uvedené otázce doplňoval*“ (usnesení č. j. 3 Ads 4/2024-41, odst. 11). Tím spíše to musí platit pro nadbytečnost samotného prvotního posudku *pro nynější řízení*, protože v samotné věci invalidity žalobkyně bylo takových posudků podáno několik.
20. Soud proto dospěl k závěru, že aktuální zdravotní stav – zda jde o invaliditu prvního stupně nebo žádnou invaliditu – je pro posouzení žaloby nevýznamný. I kdyby žalobkyně byla aktuálně invalidní, nárok na invalidní důchod by jí stejně nevznikl pro absenci potřebných dob pojištění. Ke zjišťování minulého zdravotního stavu pak žaloba nedává konkrétní důvody a tato otázka byla již v minulosti opakovaně posouzena, což je vyřizujícímu soudci známo z jeho úřední činnosti pod sp. zn. 17 Ad 11/2023.
21. V řízení tedy nevystaly reálné pochybnosti o tom, že invalidita žalobkyně vznikla až 5. 3. 2009.

Potřebná doba pojištění

22. Podle § 40 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění platného a účinného do 31. 12. 2009 platilo, že *potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod, která u pojištěnce ve věku* Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

nad 28 činí pět roků [srov. § 40 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění], se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem invalidity. Po novelizaci daného ustanovení provedené zákonem č. 306/2008 Sb. byla za první větu druhého odstavce § 40 vložena věta druhá, která ještě více zvýhodňuje pojištěnce starší 38 let, u nichž se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků.

23. Z výše uvedených důvodů soud vycházel ze zjištění, že invalidita žalobkyně vznikla ke dni 5. 3. 2009. K tomu soud opakuje, že žalobkyně žádné konkrétní námitky, proč by její invalidita vznikla již roku 1981 nevznesla.
24. Žalovaná v napadeném rozhodnutí konstatovala, že žalobkyně v rozhodném období podle § 40 zákona o důchodovém pojištění nezískala potřebnou dobu pojištění. Žalobkyně dle žalované v období deseti roků před vznikem invalidity, tedy od 5. 3. 1999 do 4. 3. 2009, získala pouze 1 rok pojištění. Žalobkyně dle žalované nesplnila ani podmínku potřebné doby pojištění 5 roků v žádném období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity. Ve vyjádření k žalobě poté žalovaná uvedla, že žalobkyně nesplnila ani podmínku potřebné doby pojištění v období posledních dvaceti let před vznikem invalidity, tedy potřebných 10 roků pojištění, načež dospěla k závěru, že v období od 5. 3. 1989 do 4. 3. 2009 žalobkyně získala pouze 4 roky a 31 dnů pojištění.
25. Potřebná doba pojištění se zjišťuje z posledních 10 nebo 20 let před vznikem invalidity. Žalobkyně byla uznána posudkovými lékaři invalidní s platností od 5. 3. 2009; rozhodným obdobím je tedy období od 5. 3. 1999/5. 3. 1989 do 4. 3. 2009. Dle osobního listu důchodového pojištění žalobkyně v období od 5. 3. 1999 do 4. 3. 2009 získala pouze 1 rok pojištění [§ 5 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění], neboť je již od roku 1995 kontinuálně vedena jako uchazeč o zaměstnání v evidenci Úřadu práce České republiky bez nároku na podporu v nezaměstnanosti nebo podpory při rekvalifikaci. Žalobkyni nelze v daném období započít celou dobu evidence na Úřadu práce, neboť by to bylo v rozporu se zákonem. V období od 5. 3. 1989 do 4. 3. 2009 získala žalobkyně pouze 4 roky a 31 dnů z potřebných 10 let.
26. K období před 5. 3. 1989 nemohla žalovaná přihlížet, neboť to zákon nepřipouští. Nadto v rozsudku č. j. 3 Ads 56/2014-31 ze dne 19. 8. 2015 Nejvyšší správní soud uvedl, že jsou-li podmínky nároku na invalidní důchod posuzovány s použitím § 40 odst. 2 věty druhé zákona o důchodovém pojištění ve znění zákona č. 306/2008 Sb. je nejzazším rozhodným obdobím, z něhož je možné zjišťovat potřebnou dobu pojištění pro vznik nároku na tuto dávku, období od 1. 1. 1990 do 31. 12. 2009. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že žalobkyně v žádném možném rozhodném období nesplnila podmínku potřebné doby pojištění. Žalovaná tedy při započtení dob pojištění žalobkyně nijak nepochybila.

IV. Závěr

27. Z výše uvedených důvodů soud žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch a úspěšné žalované náhrada nákladů nenáleží. Žádný z účastníků tak nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1, 2 s. ř. s.).

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 27. března 2026

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.